

ALİ KEMTERİ BABA.(TUNCAY)

Refik Engin

Ali Kemteri 1872 yılında Bulgaristan'ın Ayvalı Burgaz ilinin (Ah-yolu) Belveren (Belören,Böleren) köyünde doğmuş.Amucalar'ın Kebeler soyundandır.1878 yılında ailesi ile birlikte Abdal Ahmet Baba'nın kurduğu Tekirdağ'ının Kılavuzlu köyüne göç etmişler.Zamanın şartlarında bir öğrenim görme imkanı bulamamış olmasına rağmen kendi kendini yetiştirerek okuyup yazmıştır.1902 yılında Abdal Ahmed Baba'dan oğlu Şaban Baba'nın rehberliğinde Bektaşî nasibi alarak yola girmiştir.Babası Hüsmen Halil olarak biliniyormuş.1928 yılında Şaban sırrı Baba tarafından Derviş mevkisine getirilmiş.1932 yılında Çamlıcadaki Bektaşî Halife Baba sı Ali Nutki den Babalık icazetini alarak Mürşit olmuş.Halk arasında soyundan dolayı Kebe Ali ,okumaya merakından dolayı Hoca Ali deniliyormuş.Ali Kemteri veya Kemter Ali mahlası ile şiirleri vardır.Kırklarelili şair ve araştırmacı Vahit Lütfi salcı(Vahit Dede) dostluğu olmuş.Bazı şiirlerini Damla dergisinde yayımlamış.Oğlu Halife Baba Cafer Tuncay, Baba sının ve kendinin şiirlerini(Nefeslerini)eski yazı ile yazılmış nefes defterinden tercüme ederek Refik Engin'e yazdırmıştır.Kırklareli köylerinde eski mecmualarda (Halk arasında nefes defterlerine verilen ad)bazı nefeslerine rastlanmaktadır.Şu ana kadar elimizde 11 nefesi bulunmaktadır .ATATÜRK'ÜN vefatından sonra açılan ağıt yarışmasında Aşık VEYSEL ŞATIROĞLU'NUN ardından ikinci olmuş.Hece vezni ile şiirler yazmış.Tekirdağ şairlerinden ve eski belediye başkanlarından Hasan Cemali Baba ile şiir konusunda bazı farklıklarını Lütfi Salcı'nın şu cümlelerinden anlıyoruz. "Bence onun en büyük meziyeti ve mesleği şairliğindedir. O pekiyi bir halk şairi idi. Divan edebiyatçıları ile mücadele eden son halk şairlerinden di. Aruz ile yazanlara canı sıkılırdı. Hatta kendi mezhep taşlarından olan Tekirdağlı Ferdi ile Hasan Cemali Baba'nın müşaareler ile karışarak onlara sitem yapmıştır." 7 Ağustos 1939 pazartesi günü Hakk'a yürümüş. Mürşidinin adı ile anılan Abdal Ahmet Baba kabristanlığa vasiyeti ile defnedilmiş. İlk eşi vefat edince ikinci defa evlenmiş. Aydın Oy'un bir şiirinde Cennet'e şiir yazınca onun bu şiiri karısına yazdığını sanarak ikinci karsının adını cennet olarak yazmıştır. İkinci eşinin adı cennet değildir. Geçimini çiftçilik ile sağlamıştır. Sağlığında not tuttuğu bir defterinin olduğunu Kılavuzlu köyü sakinlerinden Hüseyin Balun söylemişti. Ne yazık ki bu defterden hiç bir nüsha günümüze ulaşamamıştır. Ali Kemteri nin ömrünün sonlarına doğru yaşı hayli ihtiyarladığı zaman Baba olması "Sağlığında kaynatasının Baba olduğu için ona olan saygısından dolayı onun vefatından sonra mürşit(Baba) olmuş.Hilmi Yücebaş'ın ve Cahit Öztellin'in kitaplarında şiirlerine yer verilmiş.Aynı şekilde Damla dergisi ile Aydın Oy'un 1995 yılında yayımladığı kitabında bazı şiirleri yayımlanmıştır.

1

Eftadeler dayim efkan iderler
Meydanında Abdal Ahmet Baba'nın
Her seher bülbüller nalân ederler
Meydanında Abdal Ahmet Baba'nın

Biz de nice Mansurlar çekildi dara
Nice pervanalar yandılar nara
Âşıklar zigrederler havare
Meydanında Abdal Ahmet Baba'nın

Biz nice münkirin cismine haki
Baş ayıt eteğin oldular şaki
Baş eğip niceler buldular Hakk'ı
Meydanında Abdal Ahmet Baba'nın

Cümle canlar dizilipte geldiler
Hakk'ın rızasına boyun eğdiler
Varlığın döküp lokma serdiler
Meydanında Abdal Ahmet Baba'nın

Hak ona vermişti ilmi gayretti
İdelim biz ona çün tahiyyatı
Saki sun bize abu hayatı
Meydanında Abdal Ahmet Baba'nın

Ol benim Şahımdır men KEMTER ALİ
Âlemde sevdiğim ol Şahı Veli
Verdiğim ikrara demişiz beli
Meydanında Abdal Ahmet Baba'nın
*

Kurban olayım yoluna
Şahı Merdanım ya ali
Rahim eyle garip kuluna
Dilde sultanım ya Ali

Kapında ihsana geldim
Aşk ile püryana geldim
Dertliyim dermana geldim
Derde dermanım ya Ali

Şanıdır adalet eyle
Adalet ihsan et eyle
Kuluna şefaet eyle
Şefaet kanun ya Ali

El benimdir etek senin
Fazlıma yoktur şevk senin
Kulun olayım ben senin
Sensin süphanım ya Ali

Kulundur ALİ KEMTERİ
Hey padişahı mahşeri
Elin ile sun kevseri
Serâp il canım ya Ali

ŞABAN SIRRI BABA:

Şaban Sırrı 1865 yılında Bulgaristan'ın güneyindeki Eski Zağara ya (Stara Zagora) bağlı Kızanlık(Kazanlık) YENİŞARKÖY de(Gorno nova selo) doğmuş.Amuca Kabilesini Şeyh Bedreddin'i tarikatından Bektaşiliğe geçiren Abdal Ahmet Baba'nın ortanca oğludur .Amucalar'da bilinen en eski sülalelin den olan Abdallar soyundandır.Medrese tahsili görmüş,üç yıl İstanbul'daki Eyüp sultan camisinde ,iki yıl Tekirdağ'daki Orta camide hocalık yapmış.Medresenin verdiği eğitim ile bir ara babası Abdal Ahmet Baba ile fikirce ayrılıkları oluşunca bilgice üstün seviyede olan Rumeli hisarı dergahındaki Mahmut Baba ya durum iletilmiş.O zamanlar İstanbul'da olup olmadığını bilemiyoruz.Kısa süre Mahmut Baba ya gidip geliyor.1890 yılı başlarında Hisarlı Mahmut Baba dan el etek tutarak Bektaşi yolu erkanına girmiş.Babası'nın isteği üzerine gelip Kılavuzlu köyüne yerleşmiş.Vefatına kadar çiftçilik ile uğraşmış.Tekirdağ'ında kaldığı yıllarda bir ara müftü vekilliğinde bulunmuş.Mollalıktan kalma içi kırmızı dışı yeşil hırkasını ömrünce hep sırtında taşımış. Zamanın belediye başkanı Hasan Cemali Baba ile çok dostlukları oluşmuş.1905 yılında Merdiven köy dergahı postnişin Mehmet Ali Hilmi, DEDE BABADAN Muharrem ayının ilk cuması Babalık icazeti alarak Mürşit olmuş.Geleneğe uyarak yağlı güreşler yapmış.

Hatta abisi Hüseyin Pehlivan Babanın zamanında saray pehlivanlarından Hergeleci İbrahim'i yendiği söylenmektedir. Hüseyin Pehlivan ayağını yuvarlak keser ile kesene kadar hep güreşmiş. Bu vakadan sonra düzenlenen bir müsabakaya ısrar üzerine çıkan Hüseyin Pehlivan yenilince bunu hazmedemeyen Şaban Sırrı Baba ortaya çıkarak sırtında Mollalıktan kalma hırkasını öfke ile çıkararak o güreşçiye meydan okuyunca orada onun Mollalıktan tanıyanlar Molla Şaban senin güreşçiliğinde mi vardı deyip takılmışlar. Güreşin sonunda o saray pehlivanı çok kısa zamanda yendiği söylenmektedir. Medrese eğitiminden dolayı bazı kesimlerce de MOLLA ŞABAN olarak ta bilinmekte imiş. Abdal Ahmet Baba'dan Şaban Sırrı'yı Edirne valisi o zamanlar yanında bırakmasını yakında emekli olacağını yerime geçer demesine rağmen babası yanından ayrılmasını istememiştir.

Sağlığında yazmış olduğu şiir âdeti 360 ın üzerinde olduğu söylenmesine rağmen bu gün elimizde sadece iki nefesi vardır. Nefeslerini topladığı defter vefatından sonra bilinmeyen ellere geçmiş Mahlası değiştirilerek basımı yapıldığı sanılıyor. Nefeslerini SİRRI mahlası ile yazmış.24 yıl Mürşitlik yapmış. Babasının sağlığında Baba oldu denilmesine rağmen bu tamamen yanlıştır.Babalık icazetnamesinde ki tarih 1905 tir. Bu icazetname bu gün Bedri Noyan Dedebara'dadır. Sağlığında birçok Derviş ve Baba adayı yetiştirmiştir. Bektaşî yolu erkânını not ettiği bir defteri Zeki Onaran tarafından tercüme edilmiştir. Hilmi Yücebaş'ın Tekirdağlı şairler kitabında doğum yeri ve yılı yanlış basılmıştır. Aynı hatayı Aydın Oy'un Yüzyıllar boyunca Tekirdağlı şairler kitabında görüyoruz. Milliyetin yayımladığı İl il Türkiye ansiklopedisinde Şaban Sırrı yı Kırklareli li şairler arasında saymaktadır. Gerçek olanı budur. Birçok kayıt doğum ve ölüm yerini Kılavuzlu olarak göstermektedir.1929 yılında Kılavuzlu köyünde Hakk'a yürümüştür. Babasını adı ile anılan aile kabristanlığına defnedilmiştir. Çok güzel bir sesi olduğu sağlığında muhabbetine katılanlarca söylenmektedir. Bu nefesi ilk defa yayımlanacaktır. Rıfat Engin'in nefes defterinden alınmıştır. Halk arasında tahsilli kişilere o zaman verilen lakap ile Şaban Efendi diye anılmaktadır.

Hamdülillah dilde verdiğim Mustafa Nuri hüda
Nuri vilayet kerem kanı ol Ali'yel Mürteza
İlimdan necat ile Şahım Hüseyini hılk Rıza
Yetiş imdadıma Şahım Hüseyin Kerbela

Her ne ki haktan gelir takdiri hükmü kaza
Razıyız Sultanımız var Şah Hüseyin Kerbela
Lütfi hinayet metini Şah Ali Zeynel aba
Ehli fakrın deste girim Şah Musa Rıza

Şahtaki veba Naki'nin askeri sahibi neba
Her ne ki haktan gelir takdiri hükmü kaza
Razıyız Sultanımız Şah Hüseyin Kerbela
Mehdi sahi zaman ol dertlere deva

Çardayı masumu pak vire dilleri çile
Pirim Hacı Bektaş Veli ide müşküller küşa
Bunların rahına SİRRI can baş ile feda
Razıyız sultanımızdır Şah Hüseyin Kerbela.¹

Ali Kemteri ve Şaban Sırrı baba yol dergisinin 2000 yılı 4. sayısında yayımlanmıştır.

Ali Kemteri'nin Nefes dergisinde 1996 yılı 35 sayısında yayımlanmıştır.Şaban Sırrının aynı derginin 36 sayısında yayımlandığını bilemiyoruz

¹ Kaynak kişi.Cafer Tuncay.Tekirdağ/Kılavuzlu.1902-1991.İlkokul. Hüseyin Pamuk. Tekirdağ/Kılavuzlu.1897-1989.İlkokul. Rıfat Engin. Tekirdağ/Kılavuzlu.1917.2010. İlkokul.